HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

1 martie 2016*

„Recurs — Măsuri restrictive luate împotriva Republicii Islamice Iran — Lista persoanelor și a entităților cărora li se aplică înghețarea fondurilor și a resurselor economice — Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 945/2012 — Temei juridic — Criteriu întemeiat pe sprijinul material, logistic sau financiar acordat guvernului iranian”

În cauza C-440/14 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 23 septembrie 2014,

National Iranian Oil Company, cu sediul în Teheran (Iran), reprezentată de J.-M. Thouvenin, avocat,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de M. Bishop și de V. Piessevaux, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

Comisia Europeană, reprezentată de A. Aresu, de D. Gauci și de L. Gussetti, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta și domnii M. Ilešič, D. Šváby, F. Biltgen și C. Lycourgos, președinți de cameră, domnii A. Rosas (raportor), E. Juhász, J. Malenovský și M. Safjan, doamna M. Berger și domnul S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 aprilie 2015,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 3 septembrie 2015,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, National Iranian Oil Company (denumită în continuare „NIOC”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 16 iulie 2014, National Iranian Oil Company/Consiliul (T-578/12, EU:T:2014:678, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care acesta i-a respins acțiunea prin care a solicitat anularea, pe de o parte, a Deciziei 2012/635/PESC a Consiliului din 15 octombrie 2012 de modificare a Deciziei 2010/413/PESC a Consiliului privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 282, p. 58, denumită în continuare „decizia în litigiu”) și, pe de altă parte, a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 945/2012 al Consiliului din 15 octombrie 2012 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 267/2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 282, p. 16, denumit în continuare „regulamentul în litigiu”), în măsura în care aceste acte o privesc.

Istoricul litigiului

2 Istoricul litigiului a fost evocat de Tribunal în hotărârea atacată după cum urmează:

„3 La 9 iunie 2010, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (denumit în continuare «Consiliul de Securitate») a adoptat Rezoluția 1929 (2010) (denumită în continuare «Rezoluția 1929»), prin care a fost extins domeniul de aplicare al măsurilor restrictive impuse prin Rezoluțiile 1737 (2006), 1747 (2007) și 1803 (2008) ale Consiliului de Securitate și au fost introduse măsuri restrictive suplimentare împotriva Republicii Islamice Iran.

4 La 17 iunie 2010, Consiliul European a subliniat îngrijorarea sa crescândă cu privire la programul nuclear al Iranului și a salutat adoptarea Rezoluției 1929. Reamintind declarația sa din 11 decembrie 2009, Consiliul European a invitat Consiliul Uniunii Europene să adopte măsuri de punere în aplicare a măsurilor cuprinse în Rezoluția 1929, precum și măsuri de însoțire, pentru a contribui la soluționarea tuturor preocupărilor rămase în privința dezvoltării de către Republica Islamică Iran a unor tehnologii sensibile în sprijinul programelor sale nucleare și de rachete, prin intermediul negocierilor. Aceste măsuri trebuiau să se axeze pe sectorul comerțului, pe sectorul financiar, pe sectorul iranian al transporturilor, pe sectoarele-cheie ale industriei gazelor naturale și petrolului și pe desemnări suplimentare în special de persoane aparținând Gărzii Revoluționare Islamice.

5 La 26 iulie 2010, Consiliul a adoptat Decizia 2010/413/PESC privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Poziției comune 2007/140/PESC (JO L 195, p. 39), care, în anexa II, enumeră persoanele și entitățile – altele decât cele desemnate de Consiliul de Securitate sau de Comitetul pentru Sancțiuni creat prin Rezoluția 1737 (2006), menționate în anexa I – ale căror active sunt înghețate. Considerentul (22) al acesteia se referă la Rezoluția 1929 și menționează că această rezoluție observă legătura potențială dintre veniturile Iranului derivate din sectorul energetic și finanțarea activităților sale nucleare cu risc de proliferare.

6 La 23 ianuarie 2012, Consiliul a adoptat Decizia 2012/35/PESC de modificare a Deciziei 2010/413 (JO L 19, p. 22). Potrivit considerentului (13) al acestei decizii, restricțiile privind admisia și înghețarea fondurilor și a resurselor economice ar trebui aplicate unui număr suplimentar de persoane și entități care oferă sprijin guvernului Iranului permițându-i să continue activitățile sale nucleare cu risc de proliferare sau perfecționarea vectorilor de transport al armamentelor nucleare, în special persoane și entități care oferă sprijin financiar, logistic sau material guvernului iranian.

7 Articolul 1 alineatul (7) litera (a) punctul (ii) din Decizia 2012/35 a adăugat la articolul 20 alineatul (1) din Decizia 2010/413 următoarea literă, prevăzând înghețarea fondurilor aparținând următoarelor persoane și entități:

«(c) alte persoane și entități care nu sunt vizate de anexa I care oferă sprijin guvernului Iranului și persoane și entități asociate acestora, astfel cum sunt enumerate în anexa II.»

8 În consecință, în cadrul Tratatului FUE, Consiliul a adoptat, la 23 martie 2012, Regulamentul (UE) nr. 267/2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 961/2010 (JO L 88, p. 1). Pentru punerea în aplicare a articolului 1 alineatul (7) litera (a) punctul (ii) din Decizia 2012/35, articolul 23 alineatul (2) din acest regulament prevede înghețarea fondurilor persoanelor, entităților și organismelor prevăzute în anexa IX, care au fost identificate ca:

«(d) fiind alte persoane, entități sau organisme care oferă sprijin, de exemplu sprijin material, logistic sau financiar, guvernului Iranului și persoane și entități asociate cu acestea».

9 La 15 octombrie 2012, Consiliul a adoptat decizia [în litigiu]. Potrivit considerentului (16) al acestei decizii, pe lista persoanelor și entităților cărora li se aplică măsurile restrictive, prevăzută în anexa II la Decizia 2010/413, ar trebui să fie incluse și alte persoane și entități, în special entitățile aflate în proprietatea statului iranian, care desfășoară activități în sectorul petrolului și gazelor naturale, deoarece acestea reprezintă o sursă semnificativă de venituri pentru guvernul iranian.

10 Articolul 1 punctul 8 litera (a) din decizia [în litigiu] a modificat articolul 20 alineatul (1) litera (c) din Decizia 2010/413, care prevede astfel că vor face obiectul unor măsuri restrictive:

«(c) alte persoane și entități care nu intră sub incidența anexei I, care acordă sprijin guvernului Iranului și entități deținute sau controlate de acestea ori persoane și entități asociate acestora, astfel cum sunt enumerate în anexa II.»

11 Articolul 2 din decizia [în litigiu] a inclus denumirea reclamantei în tabelul I din anexa II la Decizia 2010/413, care conține lista de «Persoane și entități implicate în activitățile nucleare sau privind rachete balistice și [de] persoane și entități care acordă sprijin guvernului Iranului».

12 În consecință, în aceeași zi, Consiliul a adoptat regulamentul [în litigiu]. Articolul 1 din regulamentul [în litigiu] a inclus denumirea reclamantei în tabelul I din anexa II la Regulamentul 267/2012, care conține lista de «Persoane și entități implicate în activitățile nucleare sau privind rachete balistice și [de] persoane și entități care acordă sprijin guvernului Iranului».

13 Denumirea reclamantei a fost inclusă în listele în cauză prin decizia și prin regulamentul în [litigiu] pentru următoarele motive:

«Entitate în proprietatea statului și gestionată de acesta, care furnizează resurse financiare guvernului Iranului. Ministrul petrolului este președintele Consiliului de administrație al […] NIOC, iar ministrul-adjunct al petrolului este directorul general al […] NIOC.»”

3 Pe lângă acest istoric al litigiului descris de Tribunal, trebuie menționate articolele 45 și 46 din Regulamentul nr. 267/2012, care sunt redactate după cum urmează:

„*Articolul 45*

Comisia:

(a) modifică anexa II pe baza constatărilor făcute fie de către Consiliul de Securitate […], fie de către Comitetul de sancțiuni, fie pe baza informațiilor furnizate de statele membre;

(b) modifică anexele III, IV, V, VI, VII și X pe baza informațiilor furnizate de statele membre.

Articolul 46

(1) Atunci când Consiliul de Securitate sau Comitetul de sancțiuni include pe listă o persoană fizică sau juridică, o entitate sau un organism, Consiliul include această persoană fizică sau juridică, această entitate sau acest organism în anexa VIII.

(2) Atunci când Consiliul decide să aplice unei persoane fizice sau juridice, unei entități sau unui organism măsurile menționate la articolul 23 alineatele (2) și (3), acesta modifică anexa IX în consecință.

(3) Consiliul comunică decizia sa, inclusiv motivele includerii pe listă, persoanei fizice sau juridice, entității sau organismului menționat la alineatul (1) sau (2), fie direct, dacă dispune de adresa acestuia, fie prin publicarea unui anunț, oferind persoanei fizice sau juridice, entității sau organismului în cauză posibilitatea de a formula observații.

(4) În cazul în care se transmit observații sau se prezintă dovezi semnificative noi, Consiliul își reexaminează decizia și informează în consecință persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul în cauză.

(5) Atunci când Organizația Națiunilor Unite decide să elimine de pe listă o persoană fizică sau juridică, o entitate sau un organism sau să modifice datele de identificare ale unei persoane fizice sau juridice, ale unei entități sau organism inclus pe listă, Consiliul modifică anexa VIII în consecință.

(6) Lista din anexa IX se revizuiește periodic și cel puțin la fiecare 12 luni.”

4 Anexele II-VII la Regulamentul nr. 267/2012 conțin liste de bunuri, tehnologii, echipamente sau metale care intră sub incidența dispozițiilor acestui regulament. Anexa X la acesta conține trimiteri la site-uri internet cu informații privind autoritățile competente menționate în diferite dispoziții ale regulamentului menționat, precum și adresa pentru transmiterea notificărilor către Comisie.

5 Anexa VIII la Regulamentul nr. 267/2012 conține lista persoanelor și a entităților menționate la articolul 23 alineatul (1) din regulamentul respectiv, în timp ce anexa IX la acesta conține lista persoanelor și entităților menționate la articolul 23 alineatul (2) din regulamentul menționat.

6 La 27 decembrie 2012, NIOC a introdus o acțiune prin care a solicitat anularea atât a deciziei în litigiu, cât și a regulamentului în litigiu.

Hotărârea atacată

7 În susținerea acțiunii sale, NIOC a invocat șase motive. Primul motiv era întemeiat pe încălcarea articolului 296 TFUE, întrucât regulamentul în litigiu ar fi omis să precizeze temeiul juridic în care a fost adoptat. Al doilea motiv era întemeiat pe lipsa unui temei juridic adecvat al regulamentului în litigiu. Al treilea motiv era întemeiat pe nelegalitatea articolului 23 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul nr. 267/2012, precum și a articolului 20 alineatul (2) litera (c) din Decizia 2010/413, astfel cum a fost modificată prin decizia în litigiu. Al patrulea motiv era întemeiat pe erori de drept, pe o eroare de fapt și pe o eroare de apreciere. Al cincilea motiv era întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, a dreptului la apărare, a principiului bunei administrări și a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă. Al șaselea motiv era întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității și a dreptului de proprietate.

8 Tribunalul a respins fiecare dintre aceste motive și, în consecință, a respins acțiunea în totalitate.

Concluziile părților

9 NIOC solicită Curții:

— anularea hotărârii atacate;

— admiterea concluziilor pe care le-a formulat în fața Tribunalului și

— obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată efectuate în primă instanță și în recurs.

10 Consiliul solicită Curții:

— respingerea în totalitate a recursului ca nefondat și

— obligarea NIOC la plata cheltuielilor de judecată.

11 Comisia solicită Curții:

— respingerea recursului și

— obligarea NIOC la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

12 NIOC invocă șase motive în susținerea recursului.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare a regulamentului în litigiu

Argumentele părților

13 Prin intermediul primului motiv, NIOC arată că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a respins motivul întemeiat pe nemotivarea regulamentului în litigiu, din cauza neprecizării temeiului legal al acestuia. Ea contestă, în acest sens, punctul 43 din hotărârea atacată, prin care Tribunalul a considerat că „[î]ntrucât articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012 îi atribuie astfel Consiliului, în mod explicit, o competență de aplicare a articolului 23 alineatele (2) și (3) din același

regulament, referirea din regulamentul [în litigiu] indică în mod clar temeiul juridic care abilitează Consiliul să adopte față de o persoană sau față de o entitate măsuri restrictive precum cele luate față de reclamantă”.

14 NIOC susține, făcând trimitere la punctul 39 din Hotărârea Comisia/Consiliul (C-370/07, EU:C:2009:590), că, potrivit jurisprudenței Curții, orice act care urmărește să producă efecte juridice își întemeiază forța obligatorie pe o dispoziție de drept al Uniunii care trebuie să fie menționată expres drept temei legal și care indică forma juridică pe care trebuie să o ia acel act. Or, expresiile „[a]tunci când Consiliul decide” și „modifică anexa IX”, care figurează la articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, nu ar indica în niciun fel forma juridică a actului care trebuie adoptat, astfel încât această dispoziție nu poate constitui temeiul juridic al actului modificator al anexei IX la acest regulament, care cuprinde lista persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor menționate la articolul 23 alineatele (2) și (3) din regulamentul menționat.

15 Consiliul contestă argumentația NIOC.

Aprecierea Curții

16 Prin intermediul primului motiv, NIOC susține că, atunci când a înlăturat motivul întemeiat pe nemotivarea regulamentului în litigiu, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept considerând, la punctul 43 din hotărârea atacată, că referirea din regulamentul în litigiu indică în mod clar temeiul juridic în care a fost adoptat, deși dispoziția despre care se menționează că ar constitui acest temei juridic nu indică forma juridică a actului care trebuie adoptat.

17 În această privință, trebuie subliniat de la bun început că, după cum a arătat Tribunalul la punctele 42 și 43 din hotărârea atacată, referirile din regulamentul în litigiu menționează explicit articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012 drept temei juridic care abilitează Consiliul să adopte măsuri restrictive precum cele luate împotriva NIOC.

18 În ceea ce privește forma juridică a actului care trebuie adoptat, trebuie arătat că aceasta nu este absolut necesară cu ocazia indicării temeiului juridic al acestui act. După cum a arătat Consiliul în mod întemeiat, numeroase dispoziții ale tratatelor care constituie temeiuri juridice nu menționează forma actelor juridice care pot fi adoptate. Pe de altă parte, articolul 296 TFUE, potrivit căruia, „[î]n cazul în care tratatele nu prevăd tipul actului care trebuie adoptat, instituțiile îl aleg de la caz la caz, cu respectarea procedurilor aplicabile și a principiului proporționalității”, prevede în mod expres ipoteza în care dispozițiile Tratatului FUE nu precizează forma actelor care pot fi adoptate.

19 Rezultă din aceste elemente că, întrucât referirile din regulamentul în litigiu indică în mod clar temeiul juridic care abilitează Consiliul să adopte măsuri restrictive față de o persoană sau față de o entitate, și anume articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, nu era necesar, contrar susținerilor NIOC, să fie indicată în această dispoziție forma juridică a actelor care pot fi adoptate de Consiliu în temeiul său pentru ca trimiterea la dispoziția menționată să constituie o motivare suficientă a temeiului juridic al regulamentului în litigiu. În consecință, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept în această privință.

20 Prin urmare, primul motiv de recurs, care nu este fondat, trebuie respins.

Cu privire la al doilea-al cincilea motiv, întemeiate pe lipsa de temei juridic a regulamentului în litigiu

Argumentele părților

21 Prin intermediul celui de al doilea motiv, NIOC susține în esență că articolul 215 TFUE ar fi trebuit să constituie temeiului juridic al regulamentului în litigiu. Prin intermediul motivelor al doilea-al cincilea, pentru cazul în care s-ar considera că este posibilă recurgerea la articolul 291 alineatul (2) TFUE pentru a reprezenta temeiul de adoptare a măsurilor restrictive individuale, ea arată, cu titlu subsidiar, că nu erau îndeplinite condițiile cerute prin această dispoziție pentru ca articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012 să poată constitui temeiul juridic al regulamentului în litigiu.

22 Prin intermediul celui de al doilea motiv, NIOC contestă punctele 54 și 55 din hotărârea atacată, precum și concluzia Tribunalului care figurează la punctul 56 din această hotărâre, potrivit căreia, în speță, Consiliul nu era obligat să urmeze procedura prevăzută la articolul 215 alineatul (1) TFUE pentru a adopta măsuri individuale de înghețare a fondurilor, dar avea dreptul de a-și atribui competențe care vizează punerea în aplicare a articolului 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 267/2012, în conformitate cu prevederile articolului 291 alineatul (2) TFUE.

23 Prin intermediul primului aspect al acestui al doilea motiv, pe baza punctului 65 din Hotărârea Parlamentul/Consiliul (C-130/10, EU:C:2012:472), potrivit căruia articolul 215 alineatul (2) TFUE are vocația de a constitui temeiul juridic al măsurilor restrictive, NIOC arată că această dispoziție constituie singurul temei juridic posibil pentru adoptarea de măsuri restrictive individuale, întrucât ar indica procedura de adoptare a actelor care instituie astfel de măsuri. Acesta ar fi singurul temei juridic prevăzut în titlul IV din partea a cincea din Tratatul FUE referitor la măsurile restrictive. În schimb, articolul 291 alineatul (2) TFUE ar figura în partea a șasea din tratatul menționat, care ar prevedea reguli generale ce nu ar avea vocația de a deroga de la regulile speciale enunțate în titlul IV din partea a cincea menționată.

24 Prin intermediul celui de al doilea aspect al motivului menționat, pe baza punctului 48 din Hotărârea Parlamentul/Consiliul (C-130/10, EU:C:2012:472), potrivit căruia procedurile prevăzute la articolul 75 TFUE și la articolul 215 TFUE sunt incompatibile, NIOC susține că același lucru este valabil și pentru procedurile prevăzute la articolul 215 TFUE și la articolul 291 alineatul (2) TFUE. În ceea ce privește cea din urmă dispoziție, aceasta nu ar preciza procedura de adoptare a actelor, astfel încât aceasta nu ar putea să fie substituită articolul 215 TFUE. În orice caz, dacă aceste două dispoziții ale Tratatului FUE ar fi considerate interschimbabile, ar rezulta două regimuri diferite de adoptare a unor măsuri restrictive, care ar conduce la o inegalitate între persoanele vizate prin astfel de măsuri, care ar încălca principiul egalității de tratament prevăzut la articolul 20 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

25 Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, NIOC arată, în primul rând, că articolul 291 alineatul (2) TFUE, în măsura în care prevede o excepție de la competența de principiu a statelor membre prevăzută la articolul 291 alineatul (1) TFUE, ar trebui să fie interpretat în mod restrictiv. Potrivit articolului 291 alineatul (2) TFUE, actele Uniunii avute în vedere ar trebui să fie necesare pentru stabilirea unor condiții unitare de punere în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic, ceea ce nu ar fi cazul în speță, întrucât articolul 215 alineatul (2) TFUE ar permite adoptarea unor măsuri de punere în aplicare. În al doilea rând, NIOC contestă afirmația Tribunalului de la punctul 55 din hotărârea atacată în sensul că procedura prevăzută la articolul 215 alineatul (1) TFUE se poate dovedi inadecvată pentru adoptarea unor simple măsuri de punere în aplicare, în timp ce articolul 291 alineatul (2) TFUE ar reflecta voința autorilor Tratatului FUE de a prevedea o procedură de punere în aplicare mai eficientă, adaptată la tipul de măsură care trebuie pusă în aplicare și la capacitatea de acțiune a fiecărei instituții. Potrivit NIOC, aprecierile subiective făcute de Tribunal în această privință nu pot justifica recurgerea la articolul 291 alineatul (2) TFUE.

26 Prin intermediul celui de al treilea motiv, NIOC critică punctele 74-83 din hotărârea atacată și concluzia Tribunalului potrivit căreia Consiliul a justificat în mod corespunzător aplicarea acestei proceduri derogatorii.

27 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, NIOC amintește cele două ipoteze enunțate la articolul 291 alineatul (2) TFUE, potrivit cărora, „[î]n cazul în care sunt necesare condiții unitare de punere în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii, aceste acte conferă Comisiei competențe de executare sau, în cazuri speciale și temeinic justificate, precum și în cazurile prevăzute la articolele 24 și 26 din Tratatul [UE], Consiliului”. În speță, nu s-ar susține că Regulamentul nr. 267/2012 ar fi vizat de articolele 24 TUE și 26 TUE și, de altfel, Decizia 2012/35 ar fi fost adoptată în temeiul articolului 29 TUE. NIOC se referă la a doua dintre aceste ipoteze și la necesitatea de a justifica în mod corespunzător existența unui caz specific. Ea contestă, în acest sens, că ar fi necesară aplicarea jurisprudenței privind motivarea actelor, amintită de Tribunal la punctele 74-76 din hotărârea atacată. Ea consideră că Tribunalul a concluzionat în mod greșit că era „justificat în mod corespunzător” un motiv de aplicare a articolului 291 alineatul (2) TFUE descris ca nedeclarat în mod expres la punctul 77 din această hotărâre, ca exprimat în mod „succint, dar comprehensibil” la punctul 80 din hotărârea menționată sau chiar ca „suficient de comprehensibil” la punctul 82 din aceasta.

28 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, NIOC contestă punctele 78 și 79 din hotărârea atacată, în care Tribunalul a interpretat considerentul (28) al Regulamentului nr. 267/2012 și articolul 23 alineatul (2) din acesta ca o justificare a faptului că măsurile restrictive intră în competența de executare a Consiliului, conform articolului 291 alineatul (2) TFUE. Potrivit reclamantei, aceste dispoziții nu sugerează în niciun fel o asemenea justificare.

29 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, NIOC susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat, la punctul 86 din hotărârea atacată, că articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012 rezervă Consiliului competența de executare a dispozițiilor articolului 23 alineatele (2) și (3) din acest regulament, ceea ce ar fi suficient pentru ca obligația de motivare să fie îndeplinită în ceea ce privește menționarea temeiului juridic al acestei dispoziții, temei care ar consta în articolul 291 alineatul (2) TFUE. Reclamanta arată că articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012 nu cuprinde nicio trimitere la articolul 291 alineatul (2) TFUE și nici menționarea termenului „executare”. În consecință, această dispoziție a regulamentului menționat s-ar referi la o decizie a Consiliului, în aplicarea articolului 215 alineatul (2) TFUE.

30 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, NIOC susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, la punctul 87 din hotărârea atacată, atunci când a apreciat că Consiliul nu a încălcat obligația de motivare omițând să menționeze articolul 291 alineatul (2) TFUE în cadrul referirilor Regulamentului nr. 267/2012.

31 Consiliul contestă argumentația NIOC.

32 Comisia susține că articolul 215 TFUE constituie temeiul juridic adecvat.

Aprecierea Curții

33 Trebuie amintit că, potrivit articolului 215 alineatul (2) TFUE, „[î]n cazul în care se prevede într-o decizie, adoptată în conformitate cu titlul V capitolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliul poate adopta, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (1), măsuri restrictive împotriva unor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități fără caracter statal”. Articolul 215 alineatul (1) TFUE prevede o procedură potrivit căreia Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, la propunerea comună a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și a Comisiei, și informează Parlamentul European cu privire la decizia sa.

34 Astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 54 din hotărârea atacată, reiese chiar din textul articolului 215 TFUE că această dispoziție nu se opune ca un regulament adoptat în temeiul său să confere competențe de executare Comisiei sau Consiliului în condițiile definite la articolul 291 alineatul (2) TFUE, în cazul în care sunt necesare condiții unitare de punere în aplicare a anumitor măsuri restrictive prevăzute de acest regulament. În special, din articolul 215 alineatul (2) TFUE nu reiese că măsurile restrictive individuale adoptate împotriva unor persoane fizice sau juridice, grupuri sau entități fără caracter statal trebuie să fie în mod necesar adoptate potrivit procedurii prevăzute la articolul 215 alineatul (1) TFUE și nu pot fi adoptate pe baza articolului 291 alineatul (2) TFUE.

35 Pe de altă parte, nicio dispoziție din Tratatul FUE nu prevede că partea a șasea din acesta, referitoare la dispozițiile instituționale și financiare, nu ar fi aplicabilă în materie de măsuri restrictive. Prin urmare, nu era exclusă recurgerea la articolul 291 alineatul (2) TFUE, potrivit căruia, „[î]n cazul în care sunt necesare condiții unitare de punere în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii, aceste acte conferă Comisiei competențe de executare sau, în cazuri speciale și temeinic justificate, precum și în cazurile prevăzute la articolele 24 și 26 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliului”, în măsura în care condițiile prevăzute de această dispoziție erau îndeplinite.

36 În ceea ce privește dispoziția menționată, trebuie adăugat că reiese din jurisprudența Curții că noțiunea „executare” cuprinde în același timp elaborarea unor norme de aplicare și aplicarea normelor în situații determinate prin intermediul unor acte cu aplicabilitate individuală (Hotărârea Comisia/Consiliul, 16/88, EU:C:1989:397, punctul 11).

37 În lumina acestor indicații, trebuie arătat, în speță, că Regulamentul nr. 267/2012, al cărui articol 46 alineatul (2) a constituit temeiul de adoptare a regulamentului în litigiu, a fost adoptat pentru a se lua măsurile necesare de transpunere, în cadrul Tratatului FUE, a Deciziei 2012/35 de modificare a Deciziei 2010/413 privind adoptarea de măsuri restrictive în privința persoanelor și a entităților identificate în anexele I și II la această din urmă decizie.

38 Acest Regulament nr. 267/2012, care constituie un act cu forță juridică obligatorie în sensul articolului 291 alineatul (2) TFUE, enunță criteriile generale care trebuie să guverneze includerea unor persoane sau a unor entități în una dintre listele cuprinse în anexele VIII și IX la regulamentul menționat, persoane sau entități care trebuie să facă obiectul unor măsuri restrictive, ținând seama de modificările aduse prin Decizia 2012/35 criteriilor generale de includere din Decizia 2010/413, care au constat în special în adăugarea criteriului privind acordarea unui sprijin guvernului iranian.

39 În acest context, datorită includerii NIOC, prin decizia în litigiu, în lista din anexa II la Decizia 2010/413, regulamentul în litigiu a procedat, în cadrul Tratatului FUE, la includerea acestei entități în lista din anexa IX la Regulamentul nr. 267/2012, cu precizarea că, după cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctul 132 din hotărârea atacată, fără ca acest punct să fie criticat de NIOC în recursul său, includerea respectivă putea deja să fie bazată pe criteriul menționat mai sus, întemeiat pe acordarea unui sprijin guvernului iranian, independent de modificarea adusă ulterior criteriilor generale de includere din Regulamentul nr. 267/2012, în urma modificării aduse prin decizia în litigiu criteriilor generale menționate în Decizia 2010/413.

40 Astfel, regulamentul în litigiu a făcut o aplicare specială, față de NIOC, a criteriului general de includere întemeiat pe acordarea unui sprijin guvernului iranian și a urmărit să garanteze, în cadrul Tratatului FUE, că supunerea NIOC la măsurile restrictive impuse de situația din Iran este pusă în aplicare în mod uniform în întreaga Uniune Europeană.

41 În consecință, Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 56 din hotărârea atacată, că se putea recurge, în speță, la o competență de executare întemeiată pe articolul 291 alineatul (2) TFUE.

42 În consecință, primul și al treilea aspect ale celui de al doilea motiv de recurs sunt nefondate.

43 În ceea ce privește celelalte argumente ale NIOC, prezentate în cadrul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, este necesar să se constate, pe de o parte, că punctul 48 din Hotărârea Parlamentul/Consiliul (C-130/10, EU:C:2012:472) nu este pertinent în speță, din moment ce hotărârea menționată privește domeniul de aplicare al articolelor 75 TFUE și 215 TFUE, iar nu pe cel al articolului 215 TFUE și al articolului 291 alineatul (2) TFUE, cum este cazul în speță.

44 Pe de altă parte, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului egalității de tratament care rezultă din diferența dintre regimurile de adoptare a măsurilor restrictive, după cum o persoană este desemnată printr-o dispoziție întemeiată pe articolul 215 alineatul (2) TFUE sau prin adoptarea unui regulament de punere în aplicare întemeiat pe articolul 291 alineatul (2) TFUE, trebuie arătat că, având în vedere incidența sa negativă importantă asupra libertăților și a drepturilor fundamentale ale persoanei sau ale entității vizate (a se vedea în acest sens Hotărârea Kadi și Al Barakaat International Foundation/Consiliul și Comisia, C-402/05 P și C-415/05 P, EU:C:2008:461, punctul 358, precum și Hotărârea Comisia și alții/Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P și C-595/10 P, EU:C:2013:518, punctul 132), orice includere într-o listă de persoane sau de entități vizate prin măsurile restrictive, indiferent dacă este întemeiată pe articolul 215 TFUE sau pe articolul 291 alineatul (2) TFUE, permite acestei persoane sau acestei entități, în măsura în care includerea se aseamănă cu o decizie individuală în ceea ce o privește, accesul la instanța Uniunii, conform articolului 263 al patrulea paragraf TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Gbagbo și alții/Consiliul, C-478/11 P-C-482/11 P, EU:C:2013:258, punctul 57), în scopul printre altele de a verifica conformitatea acestei decizii individuale cu criteriile generale de includere enunțate de actul de bază.

45 Diferența existentă între procedura întemeiată pe articolul 215 TFUE și cea întemeiată pe articolul 291 alineatul (2) TFUE răspunde, în ceea ce o privește, unei voințe de a stabili o distincție, pe baza unor criterii obiective, între actul de bază și un act de punere în aplicare în domeniul măsurilor restrictive. În acest context, cerința prevăzută la articolul 215 alineatul (1) TFUE, referitoare la propunerea comună a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și a Comisiei, constituie o condiție inerentă procedurii prevăzute de această dispoziție, iar nu o garanție procedurală care ar trebui să fie recunoscută, de o manieră generală, oricărei persoane sau entități care face obiectul unei includeri într-o listă privind măsuri restrictive, indiferent de temeiul acesteia. Prin urmare, faptul că, în cadrul exercitării unei competențe de executare întemeiate pe articolul 291 alineatul (2) TFUE, adoptarea unor măsuri restrictive nu este condiționată de prezentarea unei astfel de propuneri comune, spre deosebire de situația din procedura prevăzută la articolul 215 alineatul (1) TFUE, nu poate fi privit ca o încălcare a principiului egalității de tratament în materia includerii într-o asemenea listă.

46 În consecință, al doilea aspect al celui de al doilea motiv este nefondat. Așadar, acest motiv trebuie respins în întregime.

47 Ca răspuns la motivele al treilea-al cincilea, trebuie să se examineze dacă adoptarea regulamentului în litigiu intră în una dintre categoriile de cazuri pentru care Consiliul își poate rezerva o competență de executare a unui act cu forță juridică obligatorie, conform articolului 291 alineatul (2) TFUE.

48 Astfel cum reiese de la punctul 59 din hotărârea atacată, pentru a justifica competența de executare pe care și-a rezervat-o la articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, Consiliul s-a folosit exclusiv de faptul că prezenta speță face parte dintr-un „caz special și temeinic justificat”. El nu a evocat nicidecum existența unui caz prevăzut la articolele 24 TUE și 26 TUE.

49 În ceea ce privește ipoteza vizată la articolul 291 alineatul (2) TFUE, privind competența de executare pe care Consiliul și-o poate rezerva „în cazuri speciale și temeinic justificate”, trebuie amintit că Curtea a interpretat articolul 145 a treia liniuță din Tratatul CEE, care corespunde articolului 291 alineatul (2) TFUE, în sensul că Consiliul trebuie să motiveze în mod detaliat decizia prin care își rezervă exercitarea unor competențe de executare (Hotărârea Comisia/Consiliul, 16/88, EU:C:1989:397, punctul 10).

50 Articolul 202 a treia liniuță CE, care a succedat articolului 145 a treia liniuță din Tratatul CE, a fost de asemenea interpretat în Hotărârile Comisia/Consiliul (C-257/01, EU:C:2005:25, punctul 51) și Parlamentul/Consiliul (C-133/06, EU:C:2008:257, punctul 47), în care Curtea a precizat că Consiliul are obligația să motiveze în mod corespunzător, în funcție de natura și de conținutul actului de bază care trebuie pus în aplicare sau modificat, o excepție de la regula potrivit căreia, în sistemul tratatului menționat, atunci când este necesară adoptarea, la nivel comunitar, a unor măsuri de punere în aplicare a unui act de bază, în mod normal Comisia este competentă să exercite această competență.

51 În speță, este necesar să se constate că, prin articolul 45 din Regulamentul nr. 267/2012, Consiliul a acordat Comisiei puteri extinse, care vizează în special modificarea anexelor II-VII la acest regulament, ce conțin listele de bunuri, de tehnologii, de echipamente sau de metale vizate de dispozițiile regulamentului menționat. În schimb, prin articolul 46 din Regulamentul nr. 267/2012, Consiliul și-a rezervat competența de modificare a anexelor VIII și IX la acest regulament, mai precis listele persoanelor fizice sau juridice, ale entităților sau ale organismelor incluse, în ceea ce privește anexa VIII la regulamentul menționat, în urma unei desemnări de către Consiliul de Securitate, iar în ceea ce privește anexa IX, datorită unei măsuri restrictive adoptate în mod autonom de Uniune.

52 Din compararea acestor măsuri reiese că Consiliul și-a rezervat competența de adoptare a celor mai sensibile dintre ele, și anume integrarea, în regulamentul adoptat pe baza Tratatului FUE, a desemnărilor decise de Consiliul de Securitate și aplicarea măsurilor vizate la articolul 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 267/2012, întrucât acestea au un efect deosebit de semnificativ asupra persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor în cauză.

53 Astfel, după cum s-a precizat deja la punctul 44 din prezenta hotărâre, în pofida obiectivului lor, și anume de a face presiuni asupra Republicii Islamice Iran pentru ca aceasta din urmă să pună capăt activităților nucleare care prezintă un risc de proliferare și dezvoltării vectorilor de transport de arme nucleare, aceste desemnări, care determină înghețarea fondurilor unor persoane sau entități, au un efect negativ semnificativ asupra libertăților și a drepturilor fundamentale ale acestor persoane și entități, care este legat, pe de o parte, în ceea ce privește persoanele, de bulversarea considerabilă atât a vieții profesionale, cât și a celei familiale a acestora, prin restricțiile privind folosirea dreptului lor de proprietate, și, pe de altă parte, în ceea ce privește entitățile, de perturbările care aduc atingere activităților lor, în special celor economice (a se vedea în acest sens Hotărârea Kadi și Al Barakaat International Foundation/Consiliul și Comisia, C-402/05 P și C-415/05 P, EU:C:2008:461, punctul 358, precum și Hotărârea Comisia și alții/Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P și C-595/10 P, EU:C:2013:518, punctul 132).

54 Această atribuire către Consiliu a competenței de executare poate fi de asemenea justificată prin faptul că această instituție este cea care adoptă deciziile luate în cadrul politicii externe și de securitate comună, prin care persoane fizice sau juridice, entități sau organisme sunt incluse în lista persoanelor și a entităților care trebuie să facă obiectul unei înghețări a fondurilor. Or, astfel de decizii nu ar putea fi puse în aplicare în cadrul Uniunii, în special de către instituțiile financiare stabilite în aceasta, decât dacă sunt urmate de adoptarea unui regulament în cadrul Tratatului FUE.

55 Pe de altă parte, dacă motivele includerii unei persoane sunt modificate în decizia adoptată în cadrul politicii externe și de securitate comună, pentru a se ține seama de observațiile și de elementele de probă eventual furnizate Consiliului de această persoană, în regulamentul adoptat în cadrul Tratatului FUE trebuie de asemenea să apară această modificare, în lipsa căreia menținerea, cu ocazia reexaminării includerii, a motivării necorectate ar putea justifica o contestare a legalității acestui regulament.

56 Prin urmare, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a statuat, la punctul 69 din hotărârea atacată, că Consiliul putea să își rezerve în mod legitim competența de executare a articolului 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 267/2012, pentru a asigura coerența procedurilor de adoptare a măsurilor de înghețare a fondurilor, precum și a concluziilor autorității competente în cadrul Deciziei 2010/413

și, respectiv, al Regulamentului nr. 267/2012, atât cu ocazia includerii inițiale a numelui unei persoane sau al unei entități în listele în cauză, cât și cu ocazia reexaminării acelei includeri de către instituția competentă, având în special în vedere observațiile și elementele de probă eventual furnizate de persoana interesată.

57 Coordonarea adoptării deciziilor în cadrul politicii externe și de securitate comună și a celei a măsurilor luate pe baza Tratatului FUE este cu atât mai necesară cu cât adoptarea măsurilor restrictive în privința persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor trebuie să intervină într-un termen scurt, fie pentru a se conforma unei rezoluții a Consiliului de Securitate, fie pentru a asigura cât mai repede posibil efectul dorit prin noile includeri autonome decise în cadrul politicii externe și de securitate comună. În această privință, trebuie arătat că decizia luată în cadrul politicii externe și de securitate comună și regulamentul de punere în aplicare în litigiu cu privire la desemnarea NIOC au fost adoptate în aceeași zi, în conformitate cu practica Consiliului.

58 Aceste necesități de coerență, de coordonare și de rapiditate în adoptarea actelor cerute justifică faptul ca măsurile de includere adoptate în temeiul Tratatului FUE concomitent cu măsurile de includere adoptate în cadrul politicii externe și de securitate comună să fie considerate ca făcând parte dintre cazurile speciale, în sensul articolului 291 alineatul (2) TFUE. După cum a arătat Tribunalul la punctul 72 din hotărârea atacată, pentru acest motiv a respins Curtea, în Hotărârea Consiliul/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, punctul 109), un motiv întemeiat pe necompetența Consiliului de a adopta măsuri de înghețare a fondurilor luate față de Manufacturing Support & Procurement Kala Naft Co., Teheran, astfel cum sunt prevăzute în special prin Decizia 2010/413, în temeiul articolului 29 TUE, printr-un regulament de punere în aplicare întemeiat pe articolul 291 alineatul (2) TFUE, arătând în esență că această dispoziție a Tratatului FUE acorda Consiliului competența de adoptare a măsurilor în litigiu.

59 În consecință, Tribunalul a concluzionat, fără a săvârși o eroare de drept, la punctul 73 din hotărârea atacată, că Consiliul a putut considera în mod rezonabil că măsurile de înghețare a fondurilor în cauză prezentau un caracter specific care justifica rezervarea de către acesta a competenței de executare la articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012.

60 În ceea ce privește condiția privind justificarea atribuirii competenței de executare Consiliului, la punctele 74-76 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a referit, fără săvârși o eroare de drept, la jurisprudența referitoare la obligația de motivare prevăzută la articolul 296 TFUE. Astfel, Curtea a statuat că Consiliul are obligația să motiveze în mod corespunzător, în funcție de natura și de conținutul actului de bază care trebuie pus în aplicare sau modificat, o excepție de la regula potrivit căreia în mod normal Comisia este obligată să exercite această competență de executare (Hotărârea Parlamentul/Consiliul, C-133/06, EU:C:2008:257, punctul 47, precum și Hotărârea Parlamentul și Comisia/Consiliul, C-124/13 și C-125/13, EU:C:2015:337, punctul 53).

61 În această privință, este necesar să se constate că deciziile și regulamentele referitoare la măsurile restrictive privind Republica Islamică Iran constituie o succesiune de acte modificate frecvent și înlocuite periodic, pentru a li se îmbunătăți claritatea și lectura. Cu toate acestea, anumite dispoziții sunt similare în toate aceste decizii și regulamente.

62 După cum a arătat avocatul general la punctele 83 și următoarele din concluzii, atribuirea competenței de executare Consiliului era deja prevăzută la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 423/2007 al Consiliului din 19 aprilie 2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO L 103, p. 1) și la articolul 36 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 961/2010 al Consiliului din 25 octombrie 2010 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 423/2007 (JO L 281, p. 1). Aceste două dispoziții erau motivate prin considerentul (6) al Regulamentului nr. 423/2007 și, respectiv, prin considerentul (15) al Regulamentului nr. 961/2010. Acest din urmă considerent enunță că „Consiliul ar trebui să aibă competența de a modifica lista din anexele VII și VIII la prezentul regulament, având în vedere amenințarea specifică la adresa păcii și securității

internaționale reprezentată de Iran, astfel cum se manifestă prin îngrijorarea crescândă cu privire la programul său nuclear, subliniată de Consiliul European la 17 iunie 2010, precum și în vederea asigurării coerenței cu procesul de modificare și revizuire a anexelor I și II la Decizia 2010/413/PESC a Consiliului".

63 Din aceste elemente reiese că atribuirea competenței de executare Consiliului era justificată, în regulamentele care au precedat Regulamentul nr. 267/2012, prin coerența necesară între desemnările adoptate în cadrul politicii externe și de securitate comună și cele adoptate în temeiul Tratatului FUE.

64 În speță și având în vedere prezența clauzei care rezervă competența de executare Consiliului și justificarea acesteia în regulamentele anterioare Regulamentului nr. 267/2012, existența acestei competențe a Consiliului putea fi cunoscută ca făcând parte din contextul în care a fost adoptat actul în cauză și putea fi considerată ca fiind temeinic justificată în sensul articolului 291 alineatul (2) TFUE. În consecință, primul aspect al celui de al treilea motiv nu este întemeiat.

65 Întrucât această justificare confirmă motivarea Tribunalului de la punctele 78 și 79 din hotărârea atacată, este necesar să se constate că nici al doilea aspect al celui de al treilea motiv de recurs nu este fondat.

66 În ceea ce privește lipsa vreunei indicații la articolul 291 alineatul (2) TFUE care să justifice atribuirea de competență care figurează la articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, trebuie amintit că omisiunea trimiterii la o anumită dispoziție din Tratatul FUE nu poate constitui un viciu substanțial atunci când temeiul juridic al unui act poate fi determinat cu ajutorul altor elemente ale acestuia (Hotărârea Comisia/Consiliul, C-370/07, EU:C:2009:590, punctul 56). Or, după cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctele 85 și 86 din hotărârea atacată, chiar dacă articolul 291 alineatul (2) TFUE nu este menționat ca temei juridic al atribuirii competenței de executare care figurează la articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 267/2012, dispozițiile acestui regulament permit totuși să se înțeleagă că Consiliul și-a rezervat această competență conform condițiilor enunțate la articolul 291 alineatul (2) TFUE. În consecință, al patrulea și al cincilea motiv nu sunt fondate.

67 Din toate aceste elemente rezultă că motivele al doilea-al cincilea trebuie să fie respinse.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe nelegalitatea criteriului juridic întemeiat pe acordarea unui sprijin guvernului iranian

Argumentele părților

68 Prin intermediul celui de al șaselea motiv, NIOC contestă punctele 109 și următoarele din hotărârea atacată. În cadrul acestor puncte, Tribunalul a respins excepția de nelegalitate a criteriului juridic întemeiat pe acordarea unui sprijin guvernului iranian, reținut la articolul 20 alineatul (1) litera (c) din Decizia 2010/413, astfel cum a fost modificată prin Decizia 2012/635, precum și la articolul 23 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul nr. 267/2012 (denumit în continuare „criteriul în litigiu"), și pe care se bazează includerea NIOC în listele în cauză. Aceasta din urmă susținea că acest criteriu, în măsura în care vizează „alte persoane, entități sau organisme care oferă sprijin, de exemplu sprijin material, logistic sau financiar, guvernului Iranului și entități deținute sau controlate de acestea sau persoane și entități asociate cu acestea", este contrar valorilor libertății și statului de drept consacrate la articolul 2 TUE, cu care trebuie să fie conforme deciziile adoptate în cadrul politicii externe și de securitate comună, în temeiul articolelor 21 TUE și 23 TUE. Criteriul în litigiu ar conferi Consiliului o putere exorbitantă și necondiționată, care ar permite sancționarea persoanelor și a entităților care acordă un sprijin, în special financiar, guvernului iranian, fără a fi implicate în programul nuclear în

cauză. Astfel, printre acestea ar putea figura un contribuabil sau un funcționar iranian sau chiar un avocat înscris într-un barou dintr-un stat membru al Uniunii, care apără anumite entități publice iraniene în fața Tribunalului.

69 Acest motiv cuprinde trei aspecte.

70 Prin intermediul primului aspect al motivului menționat, NIOC susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat, la punctul 115 din hotărârea atacată, că puterea de apreciere conferită Consiliului prin criteriul în litigiu nu este nici arbitrar, nici discreționar și, la punctul 123 din această hotărâre, că „criteriul în litigiu limitează puterea de apreciere a Consiliului, instituind criterii obiective, și garantează gradul de previzibilitate cerut de dreptul Uniunii”.

71 NIOC arată că Tribunalul a interpretat în mod eronat criteriul în litigiu considerând, la punctul 119 din hotărârea atacată, că acest criteriu „nu vizează orice formă de sprijin acordat guvernului iranian, ci numai formele sprijinului care, prin importanța lor cantitativă sau calitativă, contribuie la continuarea activităților nucleare iraniene”. Potrivit reclamantei, precizarea referitoare la „importanța cantitativă sau calitativă” nu ar figura în Regulamentul nr. 267/2012, ci ar constitui o „rescriere” a acestuia de către Tribunal, înainte ca acesta din urmă să stabilească conformitatea criteriului menționat cu cerințele de previzibilitate, de claritate și de lipsă de ambiguitate.

72 NIOC arată de asemenea că, la punctele 118 și 120 din hotărârea atacată, Tribunalul a „ocultat” expresia „de exemplu”, deși aceasta sugerează în mod clar că lista cu tipurile de susținere menționate în text, și anume susținerile de ordin financiar, logistic sau material, prezintă un caracter pur ilustrativ.

73 NIOC concluzionează că interpretarea dată de Tribunal criteriului în litigiu este eronată și că acest criteriu nu îndeplinește condițiile de previzibilitate, de claritate suficientă și de precizie impuse de dreptul Uniunii, întrucât nu permite determinarea persoanelor care pot face obiectul unei măsuri restrictive.

74 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al șaselea motiv de recurs, NIOC susține că, prin „rescrierea” criteriului în litigiu, Tribunalul a adus atingere dreptului la apărare, din moment ce ea nu a putut contesta măsura restrictivă care o afectează ca fiind neconformă criteriului menționat, astfel cum a fost „rescris”, care îi era necunoscut atât ei, cât și Consiliului.

75 Prin intermediul celui de al treilea aspect al acestui motiv, NIOC susține că punctele 119 și 140 din hotărârea atacată sunt afectate de contradicții. La punctul 119, Tribunalul consideră că criteriul în litigiu vizează „formele sprijinului care, prin importanța lor cantitativă sau calitativă, contribuie la continuarea activităților nucleare iraniene”, în timp ce, la punctul menționat 140, acest criteriu vizează „orice sprijin care, deși nu are nicio legătură directă sau indirectă cu dezvoltarea proliferării nucleare, ar putea totuși, prin importanța sa cantitativă sau calitativă, să favorizeze o asemenea dezvoltare, prin furnizarea către guvernul iranian de resurse sau de facilități de ordin material, financiar sau logistic care îi permit să continue activitățile de proliferare nucleară”. Or, potrivit reclamantei, un sprijin lipsit de legătură, chiar indirectă, cu dezvoltarea proliferării nucleare nu poate, în același timp, să favorizeze o asemenea dezvoltare. Incoerența care ar exista între punctele 119 și 140 din hotărârea atacată ar constitui un viciu de motivare al acestei hotărâri.

76 Consiliul, susținut de Comisie, contestă argumentele NIOC.

Aprecierea Curții

77 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, astfel cum a statuat Curtea, trebuie să se recunoască o largă putere de apreciere legiuitorului Uniunii în domenii care implică din partea acestuia alegeri de natură politică, economică și socială și în care este chemat să efectueze aprecieri complexe. Ea a dedus de

aici că numai caracterul vădit inadecvat al unei măsuri adoptate în aceste domenii în raport cu obiectivul pe care instituția competentă urmărește să îl atingă poate afecta legalitatea unei astfel de măsuri (Hotărârea Sison/Consiliul, C-266/05 P, EU:C:2007:75, punctul 33, și Hotărârea Consiliul/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punctul 120).

78 Conform jurisprudenței Curții, un regulament care prevede măsuri restrictive trebuie interpretat nu numai în lumina deciziei adoptate în cadrul politicii externe și de securitate comună, vizată la articolul 215 alineatul (2) TFUE, ci și în cea a contextului istoric în care se înscriu dispozițiile adoptate de Uniune și în care se integrează acest regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea Consiliul/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punctul 75, precum și Hotărârea Georgias și alții/Consiliul și Comisia, C-545/14 P, EU:C:2015:791, punctul 33). Situația este aceeași în cazul unei decizii adoptate în domeniul politicii externe și de securitate comună, care trebuie să fie interpretată luând în considerare contextul în care se integrează.

79 Astfel, Tribunalul a arătat în mod întemeiat, la punctul 118 din hotărârea atacată, că criteriul în litigiu se înscrie într-un cadru juridic clar delimitat de obiectivele urmărite prin reglementarea care guvernează măsurile restrictive luate împotriva Republicii Islamice Iran și că printre altele considerentul (13) al Deciziei 2012/35, care a inserat pentru prima dată acest criteriu în articolul 20 alineatul (1) din Decizia 2010/413, precizează în mod expres că înghețarea fondurilor trebuie să fie aplicată unor persoane și entități „care oferă sprijin guvernului Iranului permițându-i să continue activitățile sale nucleare sensibile cu risc de proliferare sau perfecționarea vectorilor de transport al armamentelor nucleare, în special persoanele și entitățile care oferă sprijin financiar, logistic sau material guvernului Iranului”. De asemenea, el a constatat în mod întemeiat că și articolul 23 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul nr. 267/2012 prevede că acest sprijin poate fi „material, logistic sau financiar”.

80 În acest sens, Tribunalul a concluzionat, la punctele 119 și 120 din hotărârea atacată, că obiectivul urmărit prin modificarea criteriului în litigiu a constat în lărgirea criteriului de desemnare, pentru a cuprinde activități proprii persoanei sau entității în cauză și care, chiar dacă nu au, ca atare, nicio legătură directă sau indirectă cu proliferarea nucleară, o pot totuși favoriza, furnizând guvernului iranian resurse sau facilități de ordin material, financiar sau logistic care îi permit acestuia să își continue activitățile de proliferare.

81 Această interpretare este confirmată de evoluția reglementării, examinată în lumina documentelor Consiliului. În această privință, trebuie amintit că, în al șaptesprezecelea considerent al Rezoluției 1929, Consiliul de Securitate a arătat „legătura potențială dintre veniturile Iranului derivate din sectorul energetic și finanțarea activităților sale nucleare sensibile cu risc de proliferare”, această legătură fiind menționată la punctul 5 din hotărârea atacată. Tocmai în scopul de a se ține seama de acest element, prin declarația anexată la Concluziile sale din 17 iunie 2010, Consiliul European a invitat Consiliul „Afaceri Externe” să adopte, cu ocazia următoarei sale sesiuni, măsuri de punere în aplicare a celor prevăzute în Rezoluția 1929, această invitație conducând la adoptarea unor măsuri referitoare în special la industria petrolieră, atât prin Decizia 2010/413, cât și prin Regulamentul nr. 961/2010.

82 Întrucât aceste măsuri s-au dovedit insuficiente pentru a opri sau pentru a frâna programul nuclear pus în aplicare de Republica Islamică Iran, Consiliul European a decis, prin Concluziile sale din 9 decembrie 2011, să lărgească domeniul de aplicare al măsurilor restrictive adoptate de Uniune, după cum subliniază considerentul (6) al Deciziei 2012/35. La punctul 3 din Concluziile sale privind Iranul din 23 ianuarie 2012, Consiliul a insistat asupra faptului că măsurile restrictive adoptate în aceeași zi urmăreau să afecteze finanțarea programului nuclear iranian de către guvernul iranian și nu vizau poporul iranian.

83 De acest obiectiv a ținut seama Tribunalul atunci când a apreciat, la punctul 119 din hotărârea atacată, că criteriul în litigiu vizează formele sprijinului acordat guvernului iranian, care, prin importanța lor cantitativă sau calitativă, contribuie la continuarea activităților nucleare iraniene. În acest sens, Tribunalul nu a „rescris" criteriul menționat, ci i-a dat o interpretare în lumina obiectivelor urmărite de Consiliu, astfel cum acestea reies din evoluția reglementărilor internaționale și ale Uniunii referitoare la Republica Islamică Iran.

84 Pe de altă parte, este necesar să se constate că, contrar celor susținute de NIOC, Tribunalul nu a denaturat criteriul în litigiu prin omiterea expresiei „de exemplu" în enunțarea acestui criteriu, la punctele 118 și 120 din hotărârea atacată. Astfel, după cum a arătat Consiliul, la acest punct 118, Tribunalul a folosit expresia „în special", care figurează în considerentul (13) al Deciziei 2012/35 și care este echivalentul expresiei „de exemplu". În mod similar, în ultima teză a punctului menționat 118, Tribunalul a arătat că sprijinul în discuție „poate" fi material, logistic sau financiar, ceea ce înseamnă că alte forme de susținere pot fi acoperite de criteriul în litigiu.

85 De asemenea, contrar celor susținute de NIOC în al treilea aspect al celui de al șaselea motiv de recurs, Tribunalul nu a afectat motivele hotărârii sale de contradicții explicând, la punctul 119 din hotărârea atacată, că criteriul în litigiu vizează „formele sprijinului care, prin importanța lor cantitativă sau calitativă, contribuie la continuarea activităților nucleare iraniene", în timp ce, la punctul 140 din această hotărâre, a subliniat că acest criteriu vizează „orice sprijin care, deși nu are nicio legătură directă sau indirectă cu dezvoltarea proliferării nucleare, ar putea totuși, prin importanța sa cantitativă sau calitativă, să favorizeze o asemenea dezvoltare, prin furnizarea către guvernul iranian de resurse sau de facilități de ordin material, financiar sau logistic care îi permit să continue activitățile de proliferare nucleară".

86 Astfel, la punctul 119 din hotărârea atacată, Tribunalul a interpretat criteriul introdus prin Decizia 2012/35 și prin Regulamentul nr. 267/2012. În schimb, la punctul 140 din această hotărâre, el a explicat în ce fel introducerea criteriului în litigiu a stabilit o legătură între acordarea unui sprijin guvernului iranian și continuarea activităților de proliferare nucleară. În această privință, acest punct 140 nu este afectat de o lipsă de claritate care ar împiedica înțelegerea sa cu ușurință, având în vedere contextul în care se integrează.

87 Rezultă din toate aceste considerații că NIOC nu a demonstrat, prin cel de al șaselea motiv al său, că Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept în interpretarea pe care a dat-o criteriului în litigiu ca răspuns la al treilea motiv al acțiunii cu care a fost sesizat, întemeiat pe nelegalitatea articolului 20 alineatul (1) litera (c) din Decizia 2010/413 și a articolului 23 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul nr. 267/2012. Al șaselea motiv de recurs, care, în consecință, nu este fondat, trebuie respins.

88 Având în vedere că toate motivele au fost înlăturate, recursul trebuie să fie respins.

Cu privire la cheltuielile de judecată

89 În temeiul articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

90 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

91 Întrucât Consiliul a solicitat obligarea NIOC la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Consiliu.

92 Conform articolului 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă National Iranian Oil Company să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Consiliul Uniunii Europene.

3) Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături